

Τὴν πρώτη ἐκείνη τὴ φορὰ ποῦ ὠρμήσανε ἔς τὴν Πόλι
 Κι' ἀπ' τὴν Χρυσόπορτα βαθεῖα τὴν ἀγναντέψαν, ὅλη
 Νὰ ζωγραφιέται ὀλόλαμπρη μεσ' ἔς τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτια,
 Μὲ ταις ἴψηλαίς τῆς ἐκκλησιαίς, τὰπέραντα παλάτια,
 Ποτὲ δὲν θὰ φαντάστηκαν τὴ δόξα μας τὴν πρώτη
 Τόσον ὠραία, καθὼς ἐμεῖς τὴν ἰδική σου νιότη!
 Κι' ὁ ἀσπρομάλλης ὁ σοφὸς ποῦ ψάχνει γιὰ τ' ἀστέρι
 Τὸ μακρυνὸ κι' ἀθώρητο μ' ἓνα γυαλὶ ἔς τὸ χέρι,
 "Ὅταν ἔς τὰ μάτια του ἔμπροστὰ προβάλλῃ ἀπ' τὰ οὐράνια,
 Κρύβει ἴλιγώτερη ἀπὸ μᾶς ἐκεῖνος ἑρηφάνια!

Γέροι, ποῦ νοιώθετε σιμὰ τοῦ μνήματος τὴν ὠρα,
 Γιὰ ιδέστε Τον, κι' ὀλόχαροι κλείστε τὰ μάτια τώρα!
 Λεβένταις, ποῦ δὲν τρέμετε τὸ σκιάχτρο τοῦ θανάτου,
 Γιὰ ιδέστε Τον καὶ νοιώσετε διπλῆ ζωὴ ἔμπροστὰ Του!
 Ἄντρες, καρφώστε τα ἔς Αὐτὸν τὰ μάτια σας· ποῖος ξέρει
 Σὲ ποιόνε δρόμο τ' ἄστρο τοῦ ἐγγράφῃ νὰ μᾶς φέρῃ!
 Γυναῖκες, πῶχετε καρδίᾳ καὶ καλοσύνη τόση,
 Παρακαλεῖτε τὸ Θεὸ ἔς τὰ νιάτα Του νὰ δώσῃ
 "Ὅλαις ταις χάρες τοῦρανοῦ κι' ὅλαις ταις καλοσύναις.
 Παρθέναις, στεφανῶστε Τον μὲ ρόδα καὶ μυρσίναις.
 Μὲ τὸ δ'ικό Του τ' ὄνομα ταις νύχταις, ταις ἡμέραις,
 Ἐστὴν κούνια νανουρίζετε τὰ βρέφῃ σας, μητέραις!
 Κ' ἐσεῖς, παιδάκια, πειὸ τρελλὰ χορεύετε, γελᾶτε.
 Ἐλᾶτε ὄχι ν' ἀκούσετε, μὰ γιὰ νὰ ἰδῆτ' ἐλᾶτε
 Τὸ παραμυθὶ πῶχετε τόσαις φοραῖς γροικῆσαι:
 Νά! νά, τὸ βασιλόπουλο ποῦ ἦρθε νὰ ξυπνήσῃ
 Τὴν κόρη τὴν Πεντάμορφη ποῦ βαρειοκοιμισμένη
 Μὲσ' ἔς τὴ σκλαβιά τοῦ δράκοντα καιροῦς καὶ χρόνια μένει...

Χαρῆτέ τον τοῦ βασιλιᾶ τὸ γιὸ τὸν κανακάρη!
 Δεκαεννιά χρονῶν ξανθὸ κι' ὠραῖο παλληκάρη,
 Ζώνει ἔς τὴ μέση τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σταυρὸ ἔς τὸ στήθος,
 Καὶ μᾶς σκορπάει παρηγοριᾶς κ' ἐλπίδες ἓνα πλῆθος
 Ὁ πρῶτος Ἕλληρ πῶγραψε σὲ τέτοια χρόνια ἡ Μοῖρα
 Ἐλευθέρους νὰ γεννηθῇ μὲ στέμμα καὶ πορφύρα,
 Κ' ἔμπρός ἔς τὰ μάτια μας κ' ἔμπρός ἔς τὸ δακρυσμένο Γένος
 Νὰ ὀρκισθῇ τοῦ Ἕλληρος τὸν ὄρκο λατρευμένου!
 Χαρῆτέ Τον, τοῦ ἔθνικοῦ εὐαγγελισμοῦ τὸν κρίνο,
 Τὸν ὑστερνὸ μας καὶ μαζὶ τὸν πρῶτο Κωνσταντῖνο!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἔορται πανελληνίον τελοῦνται ἀπὸ τῆς αὔριον
 ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ
 θρόνου Κωνσταντίνου. Ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων ὁ ἑλλη-
 νικὸς κόσμος δὲν ἐχαιρέτισε τοιαύτας ἡμέρας.
 Ὁ πολυπαθὴς τῆς ἱστορίας λαὸς καλεῖται νὰ αἰ-
 σθανθῇ ἐν τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων αἰσθημά-
 των, ὑπὸ τὴν ζωοποιὸν τῶν ὀπῶν, ἐνέργειαν δη-
 μιουργεῖται ἡ ἔθνικὴ συνειδήσις, κρατύνεται ἡ
 ἔθνικὴ πίστις πρὸς τὸ παρόν, ἀποκαλύπτονται ἐν
 ἐλπίσιν οἱ ὀρίζοντες τοῦ μέλλοντος, λαμβάνουσι
 νέας δυνάμεις οἱ ἰσχυροί, καὶ ἐπανακτῶσι τὸ ἀ-

πολεσθὲν αὐτῶν θάρρος καὶ φρόνημα οἱ ἀποτε-
 θαρρημένοι. Νεαρὸς βασιλόπαις, οἷον ἀπὸ αἰῶνων
 προεφήτευσεν τὰ σιβύλλεια βιβλία τῆς ἔθνικῆς
 παλιγγενεσίας, οἷον τοσάκις ἐπόθησαν καὶ ἐρ-
 ρέμβασαν τοσαῦτα Ἕλληνων γενεαί, θέλει
 προσέλθει αὔριον πρὸ τοῦ βωμοῦ, διὰ νὰ ὁμώσῃ
 τὸν ὄρκον τῆς στρατιωτικῆς πίστεως πρὸς τὴν πα-
 τριδα. Ὅποια μυστηριώδης στιγμή ἐν ταις δέλ-
 τοις τῆς ἔθνικῆς ἱστορίας! Ἐν τῇ γῆ ταύτῃ, ἡ-
 τις εἶδε ποτὲ πίπτοντα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς
 τὸν Κόδρον, Ἕλληρ βασιλεύς, ὃν γεννώμενον πε-

ριεπτόχθη φῶς ἀττικοῦ οὐρανοῦ, προσέρχεται, κλίνων τὸ γόνυ πρὸ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων, νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐκ ξαυθοῦ γένους πατρός του τὸ ἐθνικὸν ξίφος, καὶ κραδαίνων αὐτὸ διὰ τῆς παλάμης, ν' ἀνακράξῃ: Οὐ καταιοχυρῶ ὄπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ὅτῳ ἂν στοιχήσω. Ἄμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν, καὶ ὑπὲρ δόσιων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν. Τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ἢ ὄσῃν ἂν παραδέξωμαι. Καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεομοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι, καὶ οὐς τινὰς ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρῦσηται ὁμοφρόνως. Καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεομοῖς, ἢ μὴ πειθηται, οὐκ ἐπιτρέψω ἄμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων, καὶ ἱερά τὰ πάτρια τιμήσω. Ἱστορες Θεοὶ τούτων.

Ἀπὸ πόσων αἰῶνων ἀνέμενεν ὁ Ἑλληνισμὸς τοιαύτην ἡμέραν! Ἐν τῇ ζοφερᾷ δμίχλῃ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως ποσάκις δὲν ἐπόθησε τὴν ζωοποιὸν ταύτην ἀκτίνα τῆς παρηγορίας, ἀκτίνα φωτὸς ἅμα καὶ θάλπους! Ὅταν ἐπιπτεν ἐπὶ τέλους εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων ἢ κλεινὴ παρὰ τὸν Βόσπορον βασιλεύουσα, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης, τὸ ἀντικείμενον τοῦ φθόνου τοσοῦτων λαῶν καὶ ἐθνῶν, ψευδεῖς χρησμοὶ προανήγγελλον ὅτι, κατὰ τὴν ἀπαίσιον ἐκείνην ἡμέραν, ἄγγελος κυρίου, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, ἤθελε ζητήσει ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς, μεταξὺ τοῦ καταπεπληγμένου πληθους, ἄγνωστὸν τινα, διὰ νὰ προσενέγκῃ εἰς αὐτὸν παρθενικὸν ξίφος πρὸς ἀποδίωξιν τῶν κατακτητῶν ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου. Γενεαὶ παρήλθον ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, καὶ δὲν κατῆλθεν ἀκόμη ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ δὲν ἀπεκαλύφθη εἰσέτι ἐν τῇ ἐθνικῇ ἱστορίᾳ ὁ παράκλητος ἦρωες τῆς δημοτικῆς παραδόσεως. Ὡ, ἂν τὸ ξίφος, τὸ ὅποιον θέλει περιζωσθῆ αὔριον ὁ νεαρὸς βασιλόπαις, ἦτο τὸ προαγγελθὲν ξίφος τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ προωρισμένον νὰ κόψῃ τὸν γόρδιον δεσμὸν τῆς ἐθνικῆς δυστυχίας, νὰ πατάξῃ τοὺς ἐχθρούς, νὰ προασπίσῃ τὰς ἐπιβουλευομένας ἑλληνικὰς χώρας καὶ νὰ σημειώσῃ ἐπὶ τῶν δέλτων τῆς ἱστορίας νέας σελίδας ζωῆς καὶ παλιγενεσίας!

Δὲν θέλει βεβαίως παραστῆ αὔριον ἐν τῷ ναφ τῆς ἑλληνικῆς Μητροπόλεως ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ θέλει παραστῆ ἅπαντα ἢ Ἑλλὰς διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀντιπροσώπων, πιστῆ πρὸς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ ὑποχρεώσεις, εὐλαβῆς πρὸς τὸ παρελθόν, εὐελπις ἐπὶ τῷ προωινιζομένῳ μέλλοντι, διὰ ν' ἀναφωνήσῃ μετὰ πίστεως, μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν ἀρκιζόμενον τὸν στρατιωτικὸν ὄρκον του νεανίαν:

«Ἐν τούτῳ νίκα.»

**

*

Ἐν τῷ ξίφει τούτῳ, Κωνσταντίνε, κεῖνται αἱ μέλλουσαι τύχαι τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους· ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τῆς πατρίδος σου ἡ σωτηρία. Ἄν ἦνε πεπωμένον ἢ Ἑλλὰς νὰ εἶπῃ καὶ πάλιν τὸν κυρίαρχον λόγον αὐτῆς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ, νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν τῇ ἠθικῇ ἐργασίᾳ τῶν λαῶν νέα αὐτῆς σκέψις, ζωτικὴ καὶ δημιουργός, νὰ καταλάβῃ πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, δὲν θέλει τὸ κατορθώσῃ, ἂν πρῶτον δὲν τελεσιουργήσῃ θριαμβεῖον τὸ ξίφος τοῦτο. Πάντοτε τὰ μεγάλα ἔργα τῶν ἀνθρώπων προοιμιάσθησαν καὶ καθιερώθησαν διὰ τοιούτων νικῶν. Ἡ ἐθνικὴ ἰδέα, ἐν τῇ παγκοσμίῳ αὐτῆς ἀποκαλύψει καὶ πραγματώσει, κατισχύσει πρωτίστως διὰ τοῦ ξίφους, τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ εὐρωστίας. Τὸ ξίφος σου, Κωνσταντίνε, ἔσται ἐν τῷ μέλλοντι τὸ παλλάδιον τῆς ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἐνότητος. Ἄς ἑορτάσῃ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνος. Ἡχοῦσιν ἀπὸ τοῦ Αἴμου, ἀπὸ τῆς Ροδόπης, ἀπὸ τῶν Ἀκροκεραυνίων, ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ὑπερήφανοι φθόγγοι, τὰ προανακρούσματα τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἀγῶνος. Ἀνάβηθι τὸν ἵππον σου, Κωνσταντίνε. Πορεύθητι πρὸς τὸ στάδιον ἐκεῖνο, ἐν τῷ ὁποίῳ προώρισται νὰ δοκιμασθῇ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος σου. Πόσοι αἰῶνες σὲ παρακολουθοῦσι! Πόσοι ἐνδοξοὶ ἦρωες θέλουσι σὲ θαυμάσει! Πόσοι μεγάλοι βασιλεῖς γηθούως θέλουσι σὲ ἀποκαλέσει διάδοχόν των!

Γινώσκεις τίνες εἶνε οἱ βασιλεῖς οὗτοι, ἦρωες ἅμα καὶ ἀπόστολοι εὐνομίας καὶ πολιτισμοῦ, σωτῆρες ἅμα καὶ μάρτυρες.

Πρόσεξον, Κωνσταντίνε, καθ' ἣν στιγμὴν ὑπόσχεται, ὅτι δὲν θέλει καταισχύσει τὸ ὄπλον, τὸ ὅποιον ἡ πατρίς σοὶ ἐμπιστεύεται. Ἐνώπιον τούτων δίδεις ἐπίσης τὸν ὄρκον, τῶν ἡρώων ἐκείνων, οἵτινες ὑπῆρξαν προκατοχοὶ σου ἐν τῇ γενναίᾳ ἐργασίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνος· ἐνώπιον τοῦ Θεσέως, τοῦ ἀπαλλάξαντος τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τῶν κακοποιῶν, καὶ πρώτου θεμένου ἐν αὐτῇ τὴν φαινήν κρητίδα τῆς εὐνομίας· ἐνώπιον τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ πρώτου ἀνακτος, τοῦ καταβαλόντος τὴν ὄφρῦν τῆς ἀσιατικῆς παμβασιλείας· ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὑποτάξαντος, ἀλλὰ καὶ ἐκπολιτίσαντος τὴν Ἀσίαν· ἐνώπιον τοῦ Πύρου, τοῦ ἀπειλήσαντος καὶ νικήσαντος τοὺς Ρωμαίους· ἐνώπιον Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα, τοῦ Βουλγαροκτόνου· καὶ ἐπὶ τέλους, ἐνώπιον τοῦ προσφιλεστάτου πάντων καὶ ποθεινοτάτου—τοῦ τελευταίου τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων, ἦρωες καὶ μάρτυρες, τοῦ ὁποίου ἢ ἦττα ὑπῆρξεν ἐνδοξοτέρα πολλῶν νικῶν καὶ θριάμβων, τοῦ δμωνύμου σου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Κλίνον τὸ γόνυ εὐλαβῆς πρὸ τῶν προκατόχων σου τούτων, Κωνσταντίνε. Ἴσχυρὰ φρικίαςις συγκινήσεων

θέλει διαπεράσει τὸ σῶμά σου. Ἄλλ' ἐνῷ τρέμεις ἐξ ἱεροῦ ρίγους, ἀκροάσθητι τῆς μυστηριώδους αὐτῶν φωνῆς, ἐξερχομένης ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων ἀβύσσων τῆς ἱστορίας, καὶ ἐξαγγελουσίας καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις τοῦ ναοῦ τὸ μέγα καὶ λυτρωτήριον ἔθνικόν πρόσταγμα:

«Ἐν τούτῳ νῖκα.»

* *

Ἐορταί τοιαῦται ἀλλαχῶ εἶνε αὐλικάι μόνον Τελοῦνται μόνον ἐξ ἀπλῆς ἐθιμοτυπίας. Τὸ πολὺ πλῆθος συνωθεῖται πρὸ τῶν θεαμάτων τούτων ἐξ ἀπλῆς περιεργείας, ὅπως συνωθεῖται πρὸ παντός καινοῦ ἀντικειμένου, ποθοῦν νὰ διέλθῃ ἐν ταῖς ὥραις τῆς σχολῆς αὐτοῦ στιγμὰς τινὰς τέρψεως καὶ λήθης ἀπὸ τῶν περιπετειῶν τοῦ καθ' ἑκάστην βίου. Ἄλλ' ἡ ἐορτὴ τῶν ἡμερῶν τούτων εἶνε καθαρῶς ἔθνικῆ. Κατὰ τὰς κρίσιμους σήμερον στιγμὰς τῆς ἱστορίας ἡμῶν παρίσταται ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη μείζονος συσφίξεως τῶν ἔθνικῶν δεσμῶν, εὐρυτέρας καὶ ταχυτέρας ἐνεργείας πρὸς διάσωσιν τῶν ἔθνικῶν καὶ ἱστορικῶν ἡμῶν δικαίων. Οἱ καιροὶ δὲν περιμένουσι. Χθὲς εἰσέτι τολμηρός, ἀλλ' ἀτυχήσας ἡγεμῶν φυλῆς, ἀπὸ αἰῶνων ἐχθρικῆς τῇ Ἑλλάδι, ἐλάλει περὶ Μακεδονίας, ὡς περὶ χώρας ἀνηκούσης τοῖς Βουλγάροις. Ἑλληνικαὶ χώραι ἐποφθαλμιῶνται ὑπὸ γειτόνων ἢ ἀπωτέρων λαῶν, ἂν δὲ ἡ Ἑλλὰς δὲν διεκδικήσῃ ὡς τάχιστα τὰ ἔθνικὰ αὐτῆς δίκαια, οὐχὶ μόνον διὰ τῶν περγαμηνῶν τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λογικῆς τῆς δυνάμεως αὐτῆς, θέλει διαγραφῆ θάπτον ἢ θράδιον ἀπὸ τῶν δέλτων τῆς ἱστορικῆς ὑπάρξεως. Μόνον τυφλοὶ καὶ φίλατοι δύνανται ν' ἀμβλυωπῶσιν ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος ταύτης· ἀλλ' ἡ ἔθνικὴ συνείδησις, ἣτις ἐν μόνον ἔχει ἰδεώδεις, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ γένους, δὲν δύνανται ἢ νὰ ἐνθουσιασθῇ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν, νὰ μελετήσῃ βαθύτατα τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εἶνε ἐκτεθειμένη ἡ ἑλληνικὴ πατρίς, καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἄνευ ἐξαίρεσεως ἀρχῶν καὶ σημαίας, συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, τὴν ὁμόνοιαν ἐκείνην ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, ἣτις ἐχαρκτήρισε τὰς δυσχερεστάτας, ἀλλ' ἅμα καὶ εὐγενεστάτας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμέρας.

Αἱ ἐορταὶ τῶν ἡμερῶν τούτων ἔσονται ἄρα ἡ πραγματικωτέρα παράστασις τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ὀφειλομένης κοινῆς ἐνεργείας παντός Ἑλληνοῦ. Πανταχοῦ συγκινεῖται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ἔθνος— ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ πατρίδι, ἐν τῇ δουλευούσῃ, ἐν ταῖς ἀποικίαις. Δὲν ὑπάρχουσι σήμερον διαίρεσεις· διαλύεται πᾶν νέφος προσωπικῶν δυσαρρεσκειῶν καὶ ἐχθροπαθειῶν πρὸ τοῦ φωτὸς τῶν ἔθνικῶν καθηκόντων. Ἐν μόνον κρατεῖ αἴσθημα καὶ μία προεξάρχει ἰδέα, ἡ ἰδέα τῆς ἔθνι-

κῆς ἀναστάσεως καὶ ἐνότητος. Καὶ τῆς ἰδέας ταύτης ἀντιπρόσωπος καὶ σημαιοφόρος παρίσταται ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, τέλειος Ἑλληνας, οἷον ἀνέμενον τοσοῦτοι αἰῶνες συμφορῶν καὶ δουλείας, οἷον ἀπεκδέχεται ἐν ἀνησυχίᾳ προσδοκίᾳ ἢ σύγχρονος γενεᾶ. Τὸν Ἑλληνα τοῦτον προσεφῆτευσεν ἡ ἔθνικὴ Σιβύλλα, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὑπὲρ τῆς ἐμφανείας τούτου ἐδέετο νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν πόλεων ὁ λευίτης, καὶ ἐν τοῖς ἐρημοκλησίαις τῶν ὄρεων ὁ ἀρματωλός· τούτον ποθῶν ἔψαλλε τὸ ἐνάλιον αὐτοῦ ἄσμα ὁ ναυτίλος τοῦ Αἰγαίου, καὶ μετὰ πίστεως ἐμελέτα τὴν ἀποκάλυψιν αὐτοῦ ὁ λόγιος, ἢ ἐν προσδοκίᾳ αὐτοῦ ἐπιπτε μάρτυς ὁ μαχητὴς τῆς ἔθνικῆς παλιγενεσίας.

Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ καρδιά, ἣτις νὰ μὴ σκιρτήσῃ, ἣτις νὰ μὴ φρικιάσῃ ἐξ ἱεροῦ ρίγους ἐν τῇ ὑψίστῃ ταύτῃ στιγμῇ τῆς περιβολῆς τοῦ ἔθνικοῦ ξίφους εἰς τὴν ὄσφυν τοῦ Κωνσταντινοῦ; Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ φωνή, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, ὁ στρατηλάτης τῆς αὔριον, θέλει προσέλθῃ πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, ἵνα δώσῃ τὸν ὄρκον τοῦ στρατιώτου, νὰ μὴ ἀνακράξῃ:

«Ἐν τούτῳ νῖκα;»

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Τὸ πυροβολικὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀποτελεῖ θέαμα μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ φοβερόν. Ὅπως σχηματίσῃ τις ἀκριβῆ ἰδέαν αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν μακρὰν ἐκείνην σειρὰν τῶν ἵππων, τῶν τηλεβόλων, τῶν βλητοφόρων, κινουμένων ἀπὸ τοῦ ἐνός ἄκρου μέχρι τοῦ ἐτέρου, εἰς ἐν σύνθημα, διερχομένων τοὺς ἀγρούς, τὰς ὁδοὺς, τὰς ἀμπέλους, ἀναβαινόντων, καταβαινόντων, ἀναπτυσσομένων διὰ ταχυτάτων ὀφιοειδῶν κινήσεων, ἐν τῇ ὀρμητικῇ αὐτῶν φορᾷ ὑπερβαινόντων κωλύματα, πηδῶντων τάφρους, ἐξαφανιζομένων ἐκ τῶν βλεμμάτων ἐν νεφέλῃ χαλίκων καὶ κόνεως, πληρουμένων ἰσχυροῦ ἀντιλάλου πάσας τὰς περίξ κοιλιάδας. Εἰς ἕκαστον κανονόβλημα τὸ φοβερόν στόμα τῶν τηλεβόλων ὀπισθοδρομεῖ ὡς ἐπτοημένον ἐκ τοῦ ἰδίου βρυχηθμοῦ του, μακρὰν δὲ κατακρημνίζει οἰκίας, συντρίβει δένδρα καὶ ἀνοίγει φοβερὰ ῥήγματα ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ.

Ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς θαυμασίας καὶ τρομερᾶς δυνάμεως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὄπλου ἀντλεῖ ὁ πυροβολητὴς τὸν ἰδιόζοντα αὐτῷ σοβαρὸν καὶ ὑψηλὸν χαρακτήρα, ὅστις οὔτε ἐκ τῆς ψυχῆς οὔτε ἐκ τῆς ὄψεως αὐτοῦ ἐξαλείφεται, οὐδὲ μετὰ ἥτταν